

La lluita femenina per vèncer la invisibilitat laboral

Des del sindicalisme històric, moltes activistes han defensat els drets de la classe treballadora, bo i trencant una clamorosa discriminació que les atrapava malgrat el seu apassionat compromís. Elles també han fet avançar el país, però no es pot abaixar la guàrdia: la precarietat i la desigualtat encara castiguen més les dones.

Text > **DOLORS BASSA I COLL**

La invisibilitat. Aquest és el paper que ens ha tocat viure a les dones al llarg de la història i que alguns encara voldrien que tinguéssim. Però moltes dones es van empoderar en un món d'homes i van reivindicar ser presents arreu, especialment en el món laboral. En la lluita sindicalista i en la feminista trobem incansables i apassionades activistes, com l'empordanesa Isabel Vilà, que va lluitar pels drets de la classe treballadora a mitjan segle XIX i va aconseguir així la reducció de jornada a cinc hores per als menors de tretze anys que treballaven a les fàbriques. Vilà és considerada la primera dona sindicalista catalana, però només és una de les nombroses dones lluitadores pels drets laborals i socials.

És amb gestos petits però alhora grans que hem aconseguit avançar com a societat i com a país, també en el món sindical. Amb la vaga de la Canadenca de 1919 vam assolir la jornada laboral de vuit hores, però remarquem alguns precedents (amb una gran participació femenina) que també van reivindicar millors condicions laborals: la vaga de les teixidores d'Igualada el 1881 i la de La Constància, iniciada al Clot de Barcelona el 1913. També hi ha petja femenina en els inicis de la reivindicació del Dia Internacional dels Treballadors, ja que les dones van ser la punta

>> Treballadores del centre geriàtric Les Vetes de Salt celebrant el 8 de Març del 2018. (Autoria: JOSEP MARIA OLIVERAS)

de llança en les primeres manifestacions del Primer de Maig de 1890 i 1891. L'activista sindical i feminista Teresa Claramunt va aconseguir que cinc mil dones es declarassin en vaga per poder assistir a la manifestació de 1891. I en ple franquisme, l'any 1946, la vaga de dones de Manresa va comportar millo-

res salarials, i es van encadenar vagues liderades per dones arreu del país, com ara a Terrassa, Granollers, Palamós o Mataró. En aquesta darrera ciutat, van destacar la sindicalista Pepa Maca i la republicana Guillermina Peiró, que van defensar sempre el dret de vaga en plena postguerra i franquisme.

Hem de continuar aquestes lluites en femení; encara ens queda molt per fer. En un país on l'extrema dreta, el feixisme, el masculisme, l'homofòbia i la retallada de drets socials i laborals s'estan obrint espai en la societat i els mitjans, no hem d'abaixar la guàrdia ni un instant. Hem de blindar els drets socials i civils, però també els drets laborals. Hem de continuar batallant per capgirar algunes realitats malauradament massa freqüents, com la bretxa salarial, la contractació temporal, la discriminació del col·lectiu LGTBI o els desequilibrats permisos de paternitat i maternitat i la manca de conciliació entre la vida personal i laboral. Si una cosa és clara és que la precarietat té rostre femení. A Catalunya es calcula que la bretxa salarial és del 23,4 %; l'atur castiga més dones que homes, i pel que fa al treball a temps parcial, afecta el 8 % dels homes i pràcticament una de cada quatre dones.

L'Organització Internacional del Treball (OIT) ens ofereix algunes dades més generals, com ara que només el 48,5 % de les dones de tot el món estan ocupades; que la bretxa salarial és del 20 %; que les dones cobrem un 20 % menys que els homes per fer la mateixa feina; que tan sols el 45 % de les dones de tot el món tenen accés a una prestació per maternitat, i que entre el 42 % i el 50 % pateixen assetjament a la feina. Quin horror!

El sistema patriarcal ens posa traves
Cada pas en la lluita per la igualtat és molt costós, i és fàcil recular si no els visibilitzem. A finals dels noranta, diverses dones vam ocupar llocs de decisió del sindicat UGT, i ens en vam endur una gran sorpresa quan ens vam adonar que les reunions se solien planificar sempre a la tarda o al vespre. On era la conciliació laboral, familiar i social? A poc a poc vam aconseguir que les reunions programades setmanalment es fessin al matí i només es deixessin per al vespre les extraordinàries. També és cert que durant l'època que vaig fer tasca institucional al sindicat, com a secretària general, en els llocs de re-

Hem de seguir batallant per posar fi a la bretxa salarial o a la discriminació del col·lectiu LGTBI, entre altres injustícies

presentació a les comarques gironines hi havia força dones en llocs significatius: la delegada del Govern, la presidenta de la patronal Pimec o la rectora de la Universitat. Van venir temps de crisi econòmica i de canvis electorals, i tots aquests llocs van tornar a estar ocupats per homes. Ja no parlem d'empoderament, ni de llocs d'influència: el sistema patriarcal ens continua posant traves en el bon desenvolupament personal i social, i no ho podem tolerar.

La precarietat i la desigualtat ens afecten més, a les dones. I aquest és un fet que hem de revertir, des de la lluita incansable, liderant i reivindicant el paper de les dones, també en l'àmbit laboral; tenint presència i capacitat de decisió a les empreses i a les organitzacions sindicals, i també fent polítiques públiques que assegurin la igualtat en tots els àmbits. I cal denunciar-ho si no és així. Les dones hem de liderar aquests canvis i aquestes lluites com van fer al seu dia Vil·la, Claramunt i tantes altres. Liderem per convertir la lluita en transformació social, per un país igualitari i lliure, amb drets i llibertats plenament consolidats.

>> Manifestació contra les retallades i la precarietat laboral. (Font: UGT GIRONA)

Dolors Bassa i Coll

Nascuda a Torroella de Montgrí el 1959, mestra i psicopedagoga de professió, ha desplegat una intensa activitat política com a regidora de l'Ajuntament de Torroella, secretària general de la UGT a Girona, diputada al Parlament de Catalunya i consellera de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat. Escriu aquest article, el desembre del 2019, des de la cel·la 25 del Centre Penitenciari Puig de les Basses (Figueres), on està condemnada a dotze anys de presó per sedició i malversació pel judici polític contra el procés.